

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Nuorten rooli vihreässä siirtymässä”**(puheenjohtajavaltio Ruotsin pyytämä valmisteleva lausunto)**

(2023/C 184/03)

Esittelijä: **Nicoletta MERLO**

Puheenjohtajavaltio Ruotsin lausuntopyyntö 14.11.2022 päivätty kirje
tö

Oikeusperusta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla

Vastaava jaosto työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus

Hyväksyminen jaostossa 8.3.2023

Hyväksyminen täysistunnossa 22.3.2023

Täysistunnon numero 577

Äänestystulos

(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä) 152/00/01

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK katsoo, että nuorilla voi ja täytyy olla ratkaiseva rooli vihreässä siirtymässä, ja että tarvitaan välttämättä uutta, entistä osallistavampaa hallintomallia, jonka avulla voidaan varmistaa nuorten aktiivinen osallistuminen päätöksentekoprosesseihin ja poistaa jäljellä olevat esteet.

1.2 ETSK korostaa, että on tärkeää varmistaa nuorisojärjestöjen johtava rooli kestävyteen ja ympäristöön liittyvässä päätöksentekoprosessissa ja niihin liittyvien hankkeiden kehittämisessä ja levittämisessä mm. takaamalla järjestöille tarvittava taloudellinen tuki.

1.3 ETSK pitää ensisijaisen tärkeänä seurata jatkuvasti, mitä vaikutuksia julkisilla investoinneilla, mm. vihreään siirtymään liittyvillä investoinneilla, on nuoriin nyt ja tulevaisuudessa. Toteutettavien toimintapolitiikkojen taloudellisia, poliittisia ja sosiaalisia vaikutuksia olisi arvioitava indikaattoreiden avulla ennen niiden hyväksymistä, hyväksymisprosessin aikana ja sen jälkeen.

1.4 ETSK kannustaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita panemaan täytäntöön toimenpiteitä ja mekanismeja, joilla varmistetaan, että nuorisonäkökulma otetaan huomioon kaikilla politiikanaloilla, sekä luomaan mahdollisuudet turvata nuorten aktiivinen osallistuminen ottamalla EU-tason nuorisotesti käyttöön kaikilta osin.

1.5 ETSK pitää ratkaisevan tärkeänä, että Euroopan osaamisen teemavuoden yhteydessä hyväksyttävät aloitteet ja politiikat nivotaan vihreään siirtymään ja kestäväan kehitykseen ja että niissä otetaan huomioon haasteet, joita nuoret kohtaavat nopeasti muuttuvassa maailmassa.

1.6 Koulutusta ja nuorten tällä alalla tarvitsemien taitojen kehittämistä on ETSK:n mielestä olennaisen tärkeää tarkastella monialaisesti. Olisi voitava tarjota sekä teoreettisia että käytännön taitoja muun muassa hyödyntämällä ja tehostamalla ”koulusta työelämään” -polkuja ja ammatillista oppisopimuskoulutusta. Myös työmarkkinaosapuolten tulisi osallistua toimintaan. Näitä aiheita koskevasta koulutuksesta olisi myös tehtävä rakenteellista suunnittelemalla ja kehittämällä sitä osana laajempaa kansallisen tason kokonaisuutta ja ottaen lähtökohdaksi alueet ja niiden tarpeet.

1.7 ETSK katsoo, että perehdytys kestävyys- ja ympäristönsuojelukysymyksiin on tarpeen aloittaa varhaisesta iästä alkaen ottamalla käyttöön innovatiivisia opetusvälineitä, joissa otetaan huomioon ympäristönsuojelu, sosiaalinen ja taloudellinen kehitys sekä niihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen. Tämän varmistamiseksi on keskeisen tärkeää taata laadukas koulutus kaikille ja säällinen työ koulutusta tarjoaville.

1.8 ETSK korostaa, että koulujen on tärkeää tehdä vihreään siirtymään liittyvissä kysymyksissä yhteistyötä paikallisviranomaisten ja koulun ulkopuolisesta toiminnasta vastaavien tahojen, erityisesti nuorisojärjestöjen ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa, ja lisätä siten tavallisten kansalaisten tietoisuutta ja osallistumista. ETSK toteaa tähän liittyen suhtautuvansa myönteisesti ”vihreä Erasmus” -hankkeesta saatuihin kokemuksiin ja odottaa mielenkiinnolla hankkeen toteuttamista.

1.9 Jotta sekä nuoremmille että iäkkäämmille työntekijöille voidaan antaa taidot, joiden avulla he pystyvät hallitsemaan vihreän siirtymän synnyttämää innovointia, ETSK katsoo, että on tärkeää investoida työssäoppimiseen sekä edistää sellaista työpaikalla tapahtuvaa koulutusta ja laadukasta harjoittelua ja oppisopimuskoulutusta, joka pystyy aikaansaamaan myönteisen vuorovaikutuksen markkinoiden tarpeiden ja nuorten yksilöllisten taitojen välille. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja työehtosopimusneuvottelut voivat vaikuttaa tähän keskeisellä tavalla.

1.10 ETSK pitää äärimmäisen tärkeänä soveltaa kokonaisvaltaisia koulutuspolitiikkoja, jotka nivoutuvat teollisuuspolitiikkaan, joita koordinoidaan muiden kehitysstrategioiden kanssa ja jotka suunnitellaan yksityiskohtaisesti alueellisella ja paikallisella tasolla tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa, jotta varmistetaan, että vihreä siirtymä on oikeudenmukainen siirtymä, jossa ketään ei jätetä jälkeen.

1.11 ETSK:n mielestä sukupuolten tasa-arvon on oltava erottamaton osa vihreää siirtymää, jotta voidaan varmistaa naisten asianmukainen edustus vihreään siirtymään liittyvillä aloilla. Jäsenvaltioiden olisi suunnattava enemmän resursseja nuorten uraohjaukseen koulussa ja siihen, että heidän siirtymistään työelämään tuetaan varmistamalla tehokkaat julkiset työvoimapalvelut, jotka nivELYvät asianmukaisesti alueen tuotantorakenteeseen.

1.12 Nuorilla yrittäjillä voi olla tärkeä rooli innovoinnin kehittämisessä, myös vihreän siirtymän alalla. ETSK katsoo, että tällaisia nuoria on kannustettava tarjoamalla erityiskoulutusta, tukemalla innovatiivisia hankkeita ja varmistamalla riittävä taloudellinen tuki.

1.13 Jotta voidaan varmistaa, että vihreä siirtymä on myös oikeudenmukainen siirtymä ja että vältetään yritysten lakkauttamiset ja niistä johtuvat työpaikkojen menetykset, ETSK pitää ensisijaisen tärkeänä, että jäsenvaltiot osoittavat – kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin liittyvistä resursseista alkaen – huomattavia varoja sellaisten yritysten tukemiseen, joiden on muunnettava toimintaansa, irtisanottujen työntekijöiden uudelleensijoittamiseen ja sellaisten, erityisesti nuorten, yrittäjien tukemiseen, jotka aikovat investoida vihreisiin yrityksiin.

2. Lausunnon taustaa

2.1 EU:n neuvoston puheenjohtajavaltio Ruotsi on pyytänyt käsillä olevaa valmistelevaa lausuntoa tarkoituksena selvittää nuorten roolia vihreässä siirtymässä.

2.2 Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan EU:n talouden ja yhteiskunnan siirtymistä kohti ilmasto- ja ympäristötavoitteiden lopullista päämäärää pääasiassa soveltamalla toimintalinjoja ja investointeja, joissa noudatetaan eurooppalaista ilmastolakia ja siinä asetettua veloitetta saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä, Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa sekä Pariisin sopimusta, ja varmistetaan, että siirtymä on oikeudenmukainen ja osallistava kaikille.

2.3 Näiden suurten haasteiden edessä on tärkeää huomata, että nimenomaan nuoret ovat se sukupolvi, joka kokee herkimmin ja tiedostaa parhaiten tarpeen toimia ympäristön kestävyuden saavuttamiseksi. Voidaan todeta, että jos jokin niin ympäristökysymykset, terveyden edistäminen ja maapallon biologisen monimuotoisuuden turvaaminen ovat aihe, joka voi luoda myönteisiä yhtymäkohtia nuorten tärkeiksi kokemien asioiden ja arvojen sekä aikamme avoimien kysymysten välille ja johon liittyy mittavaa innovatiivista potentiaalia tuotanto- ja kulutusmalleja ajatellen.

2.4 Viime vuosina ilmastotoimet ovat saaneet liikkeelle suuren määrän nuoria eri puolilta Eurooppaa, ja alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla on syntynyt lukuisia yhteiskunnallisia ja ympäristöliikkeitä. Ne koostuvat nuorista, jotka osoittavat mieltään ja vaativat hallituksilta ja poliittisilta päättäjiltä konkreettisia toimia ympäristön suojelemiseksi ja ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi.

2.5 Julistamalla vuosi 2022 Euroopan nuorison teemavuodeksi haluttiin juhlistaa ja tukea nuoria, joihin pandemia on vaikuttanut kielteisimmin, valamalla heihin uutta toivoa, voimaa ja luottamusta tulevaisuuteen. Se oli myös tilaisuus korostaa, että vihreä ja digitaalinen siirtymä tarjoaa uusia näkymiä ja mahdollisuuksia.

3. Nuorten osallistuminen vihreään siirtymään

3.1 Oikeudenmukaisen vihreän siirtymän toteuttaminen edellyttää YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja sen sisältämien 17 kestävän kehityksen tavoitteen täytäntöönpanoa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman avulla muun muassa ottamalla käyttöön uusi, aiempaa osallistavampi hallintomalli, jolla pystytään saamaan nuoret aktiivisesti mukaan päätöksentekoprosesseihin.

3.2 Ilmastonmuutosta ja muita ympäristöasioita koskevat nykypoliitikkojen päätökset vaikuttavat erityisesti nykynuoriin ja tuleviin sukupolviin. Nuorilla on oikeus sananvaltaan heihin vaikuttavissa kysymyksissä, kuten todetaan Agenda 2030 -toimintaohjelmassa, jonka mukaan nuoret ovat kestävän kehityksen tavoitteiden kannalta ”ratkaisevan tärkeitä muutostekijöitä”.

3.3 Huolimatta nuorille omistetusta teemavuodesta ja siitä, että nuorten rooli kestävämmän, osallistavamman ja vihreämmän maailman rakentamisessa tunnustetaan yhä yleisemmin, on selvää, että todellisuudessa nuoret kokevat aktiivisen osallistumisen päätöksentekolimiini edelleen vaikeaksi.

3.4 Olemme viime vuosina nuorten laajasta ilmastoaktivismista huolimatta havainneet myös, että nuorten tyytymättömyys poliittisia instituutioita kohtaan on lisääntynyt ja luottamus niihin on heikentynyt, minkä seurauksena nuorten aktiivinen osallistuminen poliittisiin puolueisiin on vähentynyt. He myös jättävät yhä useammin osallistumatta poliittisiin vaaleihin niin äänestäjinä kuin ehdokkaina. Tämä on uhka demokraattiselle järjestelmälle ja haittaa sellaisten tulevaisuuteen suuntautuvien politiikkojen kehittämistä, joilla pystytään vastaamaan erilaisiin herkkyystekijöihin ja tarpeisiin – alkaen politiikoista, joita tarvitaan ilmastosiirtymän haasteisiin vastaamiseksi. ETSK katsookin, että nuorten osallistumista politiikkaan ja muihin päätöksentekoprosesseihin olisi edistettävä ensisijaisen tärkeänä asiana ja tutkimalla kaikki keinot, joilla tämä olisi mahdollista toteuttaa kaikilla tasoilla.

3.5 Aluksi olisi tärkeää tunnistaa ja poistaa nuorten täysipainoista osallistumista haittaavat sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset esteet, joiden taustalla voi olla myös tietämättömyys nuorten osallistumis- ja edustusmekanismeista tai vaikeus saada niistä tietoa. Nykynuorten käyttämät uudet, usein epäviralliset tavat osallistua ja käydä vuoropuhelua ovat toinen huomionarvoinen seikka. Nämä monesti uutta teknologiaa ja sosiaalista mediaa hyödyntävät tavat tulisi ottaa asianmukaisesti huomioon, sillä ne pystyvät mobilisoimaan kokonaisia sukupolvia.

3.6 Kestävyyssajattelu sisältyy kiinteästi nuorten näkemykseen maailmasta ja heidän päätöksentekoprosesseihinsa, mutta hyvin käytännönläheisellä tavalla. Nuorisojärjestöillä, jotka edustavat miljoonien nuorten etuja ja tunteja Euroopassa, voi siksi olla tärkeä rooli sen varmistamisessa, että nuoremmalla sukupolvella on paitsi sananvaltaa instituutioissa ja kansalaisyhteiskunnassa myös mahdollisuus antaa mielekäs ja asiantunteva panos päätöksentekoprosessiin niin paikallisella, alueellisella ja kansallisella kuin Euroopan tasolla ⁽¹⁾.

3.7 ETSK korostaakin, että on tärkeää luoda kaikille edustavimmiksi katsottaville nuorisojärjestöille mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon ja kestävästä kehityksestä koskevien ideoiden kehittämiseen, alkaen kaikkein heikoimmassa asemassa olevia sekä syrjäisimmillä ja maaseutualueilla asuvia nuoria edustavista järjestöistä.

3.8 Nuorisojärjestöt voivat täyttää monia tehtäviä, ja niillä voi olla ratkaiseva rooli ympäristöön ja kestävyteen liittyvien hankkeiden toteuttamisessa ja niistä tiedottamisessa. ETSK kehottaa EU:n toimielimiä osoittamaan näille yhdistyksille rakenteellista rahoitustukea tarkoitusta varten varatuista riittävästä resurssista, jotta nuorisojärjestöillä on asianmukaiset edellytykset varmistaa nuorten osallistuminen vihreään siirtymään ja kehittää sitä.

3.9 Pelkkä osallistuminen ei kuitenkaan riitä. Kaikissa julkisissa politiikoissa on otettava huomioon niiden vaikutus nuoriin ja heidän odotuksiinsa, tulevien sukupolvien odotukset mukaan lukien. Kaikkia investointeja, myös vihreään siirtymään liittyviä investointeja, on arvioitava sekä ennalta ja jälkikäteen että jatkuvalta pohjalta, jotta indikaattoreiden avulla voidaan varmuudella määrittää, mitä taloudellisia, poliittisia ja sosiaalisia vaikutuksia niillä on nuoriin sukupolviin.

3.10 ETSK kannustaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön toimenpiteitä ja mekanismeja, joilla varmistetaan, että nuorisonäkökulma otetaan huomioon kaikilla politiikanaloilla. Samalla tulee avata nuorille mahdollisuus antaa johdonmukaisesti kompetenssiin perustuva panos kohtaamiensa haasteiden ratkaisemiseen ottamalla EU-tason nuorisotesti käyttöön kaikilta osin ⁽²⁾.

3.11 Sekä planeettamme että EU:n jäsenvaltioiden kehityksen edistämiseksi on tarpeen vahvistaa nuorten vaikutusmahdollisuuksia neljässä pilarissa: osallistuminen muutosprosessiin; mahdollisuus toimia aktiivisesti vastuunkantajina yksilöllisissä ja kollektiivisissä valinnoissa; tietämyksen parantaminen meneillään olevista muutoksista ja vihreän ja digitaalisen siirtymän väistämättömistä seurauksista; sekä esteettömän osallistumisen mahdollistava taitojen kehittäminen.

4. Vihreä siirtymä koulutusosalalla ja työmarkkinoilla

4.1 Vuosi 2023 on julistettu Euroopan osaamisen teemavuodeksi. ETSK pitää ratkaisevan tärkeänä, että tässä yhteydessä hyväksyttävät aloitteet ja politiikat nivotaan vihreään siirtymään ja kestäväan kehitykseen ja että niissä otetaan huomioon haasteet, joita nuoret kohtaavat nopeasti muuttuvassa maailmassa.

⁽¹⁾ ETSK:n lausunto ”Kohti nuorten järjestelmällistä osallistamista ilmastoa ja kestävästä kehityksestä koskevaan EU:n päätöksentekoon” (EUVL C 429, 11.12.2020, s. 44).

⁽²⁾ ETSK:n lausunto ”EU-tason nuorisotesti” (EUVL C 486, 21.12.2022, s. 46).

4.2 Ilmasto- ja ympäristökriisin johdosta kestävästä kehitystä edistävästä kasvatuksesta olisi tultava koulujen ensisijainen tavoite. Opettajilla on keskeinen rooli sen varmistamisessa, että opiskelijoilla on riittävästi ilmastotietoutta ja että heillä on tarvittavat tiedot ja taidot voidakseen osallistua vihreään talouteen. Opettajat ja koulut voivat tarkastella näitä kysymyksiä oppilaiden kanssa monin eri tavoin, mutta edellytyksenä on myös laadukkaan koulutuksen tarjoaminen kaikille ja säällisen työn varmistaminen koulutusta tarjoaville. ETSK:n mielestä on olennaisen tärkeää varmistaa riittävä rahoitus unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla, jotta voidaan tukea hankkeita ja aloitteita opetuksen ja oppimisen edistämiseksi ja toteuttamiseksi ympäristökysymysten ja kestävä kehityksen aloilla.

4.3 Vihreä siirtymä ja kestävä kehityksen strategiat ovat ehdottomasti monialainen aihe. Koulutusta ja nuorten tällä alalla tarvitsemien taitojen kehittämistä on sen vuoksi tarkasteltava monialaisesti. Olisi voitava tarjota sekä teoreettisia että käytännön taitoja muun muassa hyödyntämällä ja tehostamalla "koulusta työelämään" -polkuja ja ammatillista oppisopimuskoulutusta. Näitä aiheita koskevasta koulutuksesta olisi myös tehtävä rakenteellista suunnittelemalla ja kehittämällä sitä osana laajempaa kansallisen tason kokonaisuutta ja myös elinikäistä oppimista silmällä pitäen, ottaen lähtökohdaksi alueet ja niiden tarpeet.

4.4 Kestävä kehitystä ja ympäristönsuojelua koskevien kysymysten opettaminen lapsille olisi aloitettava jo varhain, esikoulusta alkaen, ja sen olisi jatkuttava läpi koulun aiheelle omistettujen erityisohjelmien avulla. Siksi on tärkeää, että myös opettajat saavat erityiskoulutusta ja että heille taataan mahdollisuudet päivittää taitojaan jatkuvasti.

4.5 Vihreän siirtymän ja kulttuurimuutoksen sisällyttäminen koulutusprosesseihin edellyttää koulujen kasvatuksellisen roolin vahvistamista. Koulujen tehtävänä on tukea yhteiskunnallisia polkuja, joiden avulla oppilaat oppivat asuttamaan maapalloa uudella ja kestävällä tavalla. Oppilaista tulee siis keskeisiä toimijoita muutoksessa, joka ohjaa heidät kohti uudenlaista, ympäristökeskeistä yhteiskuntamallia ja jonka avulla he voivat kokeilla ja tehdä tunnetuksi uusia luonnon kanssa tasapainossa olevia elämäntapoja.

4.6 Nykyisissä jatkuvan ja nopean muutoksen olosuhteissa tarvitaan innovatiivisia koulutusympäristöjä ja uutta ekologista aakkostoa, joka on Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteiden mukainen ja jossa keskitytään kiertotalouden täytäntöönpanomenetelmiin sekä ympäristönsuojelun, sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen ja niihin liittyvien tavoitteiden saavuttamisen huomioon ottaviin elinkaariajattelun⁽³⁾ mukaisiin välineisiin.

4.7 ETSK korostaa, että kaikki tarvitsevat tietoa ilmastonmuutoksen torjunnasta – erityisesti tietoa kaikista kestävä koulutuksen ja tuotannon näkökohdista, vastuullisista elintarvikevalinnoista ja ruokahävikin vähentämisestä sekä kestävä energian käytöstä. Nuorten koulutusta olisi tuettava vanhempien elinikäisen oppimisen ja kansalaisvalistuksen avulla⁽⁴⁾.

4.8 Ekologisen siirtymän onnistuminen riippuukin koulujen kyvystä tehdä yhteistyötä paikallisviranomaisten ja koulun ulkopuolisesta toiminnasta vastaavien tahojen, erityisesti nuorisjärjestöjen ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa, ja kyvystä lisätä tavallisten kansalaisten tietoisuutta ja osallistumista. ETSK toteaa tähän liittyen suhtautuvansa myönteisesti "vihreä Erasmus" -hankkeesta saatuihin kokemuksiin ja odottaa mielenkiinnolla hankkeen toteuttamista.

4.9 Ympäristönsuojelukysymyksiä koskeva tietoisuus, tietämys ja myönteinen johtajuus on erityisen vahvaa nuoremman sukupolven eli Z-sukupolven (alle 25-vuotiaiden) sekä niiden keskuudessa, joilla on enemmän koulutusta ja käytössään vahvoja kulttuurisia välineitä. Tämä tarkoittaa sitä, että tietoisuus ja pätevä tieto lisääntyvät ja vahvistuvat väistämättä, mutta myös sitä, että vaadittavaa myönteistä vastakaikua voidaan vahvistaa parantamalla nuorten koulutusta ja lisäämällä heidän inhimillistä pääomaansa sosiaalialalla ja taloudessa. Sitä vastoin alhainen koulutustaso ja vaikeudet päästä työelämään eivät ainoastaan hidasta osallistumista maan nykyiseen kasvuun vaan myös heikentävät nuorten roolia aktiivisina toimijoina uusissa, heidän aikansa haasteita paremmin vastaavissa kasvuprosesseissa.

⁽³⁾ <https://www.lifecycleinitiative.org/starting-life-cycle-thinking/what-is-life-cycle-thinking/>

⁽⁴⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Nuorille paremmat valmiudet tehdä kestävästä kehityksestä totta – vaikutusmahdollisuuksien lisääminen koulutuksen avulla" (EUVL C 100, 16.3.2023, s. 38).

4.10 Siirtymää ei voi tapahtua ilman taitoja. On ratkaisevan tärkeää antaa sekä nuoremmille että iäkkäämmille työntekijöille taidot, joiden avulla he pystyvät hallitsemaan vihreän siirtymän synnyttämää innovointia, sillä vihreällä siirtymällä on ja tulee olemaan huomattava vaikutus työelämään. ETSK:n mielestä on tärkeää investoida työssäoppimiseen. Työssäoppiminen eli koulutus- ja oppimiskäytännöt, joita toteutetaan työympäristöissä, erityisesti oppisopimuskoulutuksen muodossa, ovat ratkaisevan tärkeä voimavara sekä teknisten että monialaisten taitojen (uudelleen)hankinnan kannalta. Työpaikalla tapahtuva koulutus, harjoittelu ja oppisopimuskoulutus auttavat kukin omilla erilaisilla tavoillaan aikaansaamaan myönteisen vuorovaikutuksen markkinoiden tarpeiden ja nuorten yksilöllisten taitojen välille. Työmarkkinaosapuolilla on käymänsä vuoropuhelun ja työehtosopimusneuvottelujen kautta keskeinen rooli tämän tavoitteen saavuttamisessa.

4.11 Vihreän siirtymän on oltava oikeudenmukainen siirtymä, jolla taataan työntekijöiden täydennys- ja uudelleen koulutus sekä laadukkaat työpaikat kaikille, jotta varmistetaan, ettei ketään jätetä jälkeen. Sen vuoksi ETSK:n mielestä on äärimmäisen tärkeää soveltaa kokonaisvaltaisia koulutuspolitiikkoja, jotka nivoutuvat teollisuuspolitiikkaan, joita koordinoidaan muiden kehitysstrategioiden kanssa ja jotka suunnitellaan yksityiskohtaisesti alueellisella ja paikallisella tasolla tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa.

4.12 Tällä hetkellä on olemassa näyttöä tällaisen kokonaisvaltaisen lähestymistavan puuttumisesta ja siitä, että vihreiden taitojen – ja niiden myötä vihreiden työpaikkojen – leviäminen on ollut heikkoa erityisesti niiden keskuudessa, joiden koulutus- ja osaamistaso on matala. Vaarana on, että tämä johtaa uuteen polarisoitumiseen, jossa vastakkain ovat ne, joilla on vihreitä taitoja ja niin muodoin erinomaiset työllistymismahdollisuudet vihreän siirtymän avaamissa skenaarioissa, ja ne, jotka jäävät näiden koulutusprosessien ulkopuolelle, joilla on puutteelliset taidot ja jotka usein osallistuvat operatiivisiin tehtäviin, jotka ovat vaarassa hävitä vihreän siirtymän ja teollisuuden automatisoinnin yhteisvaikutuksen vuoksi.

4.13 Myös sukupuolten tasa-arvon on oltava erottamaton osa vihreän talouden strategioita. Nuoret naiset ovat aliedustettuina teknologian ja tieteen aloilla, koska on epätodennäköistä, että he valitsevat näiden alojen erikoiskoulutuksen, sillä sukupuolistereotyyppioissa tietyt työt nähdään puhtaasti miesten töinä. Jotta voidaan varmistaa naisten riittävä edustus aloilla, joilla tapahtuu parhaillaan ja lähitulevaisuudessa vihreän siirtymän vuoksi merkittävää kehitystä, näihin stereotyyppioihin on puututtava. Koulussa tarjottavalla uraohjauksella voi olla tässä ratkaiseva rooli. ETSK katsoo, että jäsenvaltioiden olisi suunnattava enemmän resursseja nuorten uraohjaukseen koulussa ja siihen, että heidän siirtymistään työelämään tuetaan varmistamalla tehokkaat julkiset työvoimapolitiset palvelut, jotka niveltäytyvät asianmukaisesti alueen tuotantorakenteeseen.

4.14 Innovoinnin kehittäminen on avain vihreän siirtymän onnistumiseen. Tavoitteiden saavuttamisen kannalta on sen vuoksi olennaisen tärkeää, että yrittäjähenkisiä nuoria kannustetaan innovaatioprosessissa tarjoamalla heille erityiskoulutusta sekä tukea innovatiivisiin hankkeisiin ja varmistamalla riittävä taloudellinen tuki.

4.15 Euroopan ympäristökeskuksen vaikutustenarvioinnin mukaan⁽⁵⁾ vihreä siirtymä voisi luoda Euroopan unioniin miljoona uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä, mutta se voi myös johtaa siihen, että puolesta miljoonasta kahteen miljoonasta ihmistä jää työttömäksi. ETSK pitää ensisijaisen tärkeänä, että jäsenvaltiot osoittavat – kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin liittyvistä resursseista alkaen – huomattavia varoja sellaisten yritysten tukemiseen, joiden on muunnettava toimintaansa, irtisanottujen työntekijöiden uudelleensijoittamiseen ja sellaisten, erityisesti nuorten, yrittäjien tukemiseen, jotka aikovat investoida vihreisiin yrityksiin.

Bryssel 22. maaliskuuta 2023.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG*

⁽⁵⁾ <https://www.eea.europa.eu/policy-documents/swd-2020-176-final-part>